

Handlingsprogram

- Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag

Utkast

07.09.2017

1 Handlingsprogram

Etter plan- og bygningsloven § 8-1 skal det lages et handlingsprogram til planen:

Til regional plan skal det utarbeides et handlingsprogram for gjennomføring av planen.

Handlingsprogrammet skal vedtas av regional planmyndighet og rulleres årlig.

Det er plan- og bygningslova § 7 som regulerer hvor ofte og hvilke rammer som skal ligge til grunn for rulling av retningslinjer og handlingsprogram. Etterhvert som den regionale planen blir tatt i bruk og det blir gjort erfaringer i praksis, vil det være viktig å rullere planen slik at en på bakgrunn av erfaring får en velfungerende plan på sikt. Det samme gjelder handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet er tilpassa de problemstillingene som har kommet fram gjennom planarbeidet.

Handlingsprogrammet skal rulleres årlig. Hovedrulling hvert fjerde år, sammenfallende med valgperioder, politikeropplæring og rulling av regional plan for vannregion Glomma.

1.1 Om handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet inneholder en oversikt over tiltak som bør gjennomføres regionalt og nasjonalt og oppfølgingspunkter til planen. Handlingsprogrammet skal rulleres hvert år, og foreligger derfor som et eget dokument til planen.

Handlingsprogrammet inneholder:

- Faste masseuttaksområder og/eller masseavlagringsdammer som bør etableres
- Aktuelle flomvoller som bør etableres
- Andre fysiske tiltak
- Kompetansehevingstiltak
- Tiltak for forpliktende samarbeid
- Aktuelle målestasjoner og oppmålinger som bør gjennomføres
- Oversikt over utbedringsbehov av kunnskapsgrunnlaget.
- Forslag til endringer i nasjonale rammebetingelser.

En mer utførlig beskrivelse av det enkelte tiltak finnes i selve plandokumentet, og i rapporten som beskriver de enkelte tiltak i sidevassdragene.

Denne planen er ikke uttømmende i forhold til behov for tiltak, men tar tak i de antatt viktigste utfordringene i Gudbrandsdalen. Foreslåtte tiltak her vil også danne grunnlag og gi god erfaring for å jobbe videre med tilsvarende tiltak i andre deler av Gudbrandsdalslågen og i andre elver og bekker. Handlingsprogrammet inneholder en rekke tiltak, men det må ikke forstås som at det ikke kan være behov også på andre lokaliteter.

Ansvarlig og medansvarlig/interessenter

I handlingsprogrammet er det angitt hvem som bør ta initiativ til å få gjennomført de enkelte tiltakene. Det er videre satt opp hvem som bør være medansvarlige og/eller som kan ha interesse av

at tiltaket blir gjennomført. Dette gjelder for eksempel der det er forslag om å etablere et fast masseuttak, og hvor enkelte aktører kan ha interesse av å bruke massene som tas ut.

Økonomi og oppfølging

Det er ingen automatikk i at tiltakene i denne planen blir gjennomført, men planen bør være retningsgivende for de ulike etaters prioritering av tiltak og samhandling.

Det følger heller ikke med midler til gjennomføring av tiltakene en anbefaler å jobbe videre med etter vedtatt plan. Grunnen til dette er at det er mange ulike som vil være ansvarlig for de ulike tiltakene, avhengig av type areal de vil sikre.

Alle foreslåtte tiltak vil derfor kreve søknad og tillatelse fra de ulike etater på samme måte som andre tiltak.

Prioritering av tiltak

En har vurdert en rekke konkrete tiltak som kan ha en flomdempende effekt på ulike typer arealer, som boliger, andre bygninger, veier, jernbane og dyrka mark. Ved valg av tiltak det bør jobbes videre med har en sett på risiko, dvs. faregrad og konsekvenser for skade på eksisterende bebyggelse og fare for liv og helse, og der investering i sikring vil gi størst samfunnsøkonomisk nytte i forhold til kostnadene ved tiltaket. Videre har en brukt følgende prioriteringsrekkefølge:

1. Liv og helse - boliger, institusjoner
2. Annen eksisterende bebyggelse og infrastruktur
3. Dyrka mark

Dersom et tiltak vil ha positiv innvirkning på naturmiljø er dette også vektlagt.

Tiltak med første prioritet bør gjennomføres først, og det bør jobbes med offentlig kostnadsdekning av disse.

Når det gjelder annen eksisterende bebyggelse og infrastruktur vil det her være ulike etater som vil ha ansvaret. For en del tiltak må en påregne at ev. tiltak blir bekostet av den enkelte eier, i andre tilfeller kan det være aktuelt at det offentlige går inn med støtte.

I handlingsprogrammet har en satt opp anbefaling til når de ulike tiltakene bør iverksettes og fullføres. Dette avhenger imidlertid av at det foreligger en søknad fra initiativtaker om å starte prosessen. Videre er det avhengig av budsjettmessige og kapasitetsmessige forhold.

En har også anbefalt å jobbe videre med en del tiltak som kun sikrer dyrka mark. Dette er tiltak som kan ha en positiv virkning for landbruket uten at de har nevneverdig store negative konsekvenser for andre interesser, som for eksempel naturmiljø og fisk. Innenfor de økonomiske rammer som er til rådighet for flom- og skreddempende tiltak i dagens samfunn, vil det trolig ikke være rom til å få gjennomført disse bekostet av det offentlige. En har likevel valgt å komme med anbefalinger om at slike tiltak bør kunne gjennomføres da hensynet til matvaresikkerhet og jordvern er stort i dagens samfunn. Det bør derfor jobbes med å få flom- og rassikring av dyrka mark inn i jordbruksforhandlingene. Videre mener en at mange slike tiltak bør kunne få tillatelse dersom grunneiere eller andre selv ønsker å utrede og gjennomføre de.

Generelt bør denne planen være veiledende når det gjelder de enkelte etaters prioritering av tiltak.

Faste masseuttaksområder og/eller masseavlagringsdammer

Beskrivelse av tiltak	Sikrer	Prioritering	Ansvar for initiering	Medansvar/interesserter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Løsnos/utløp Tromsa (17) Masseuttaksområde oppstrøms og nedstrøms Fåvang bru.	Dyrka mark	3	Grunneier og Ringebu kommune						Krever reguleringsplan. Må også vurderes opp mot eventuell flomvegstunell
Otta Masseuttak i Gudbrandsdalslågen som del av flomsikringsplan for Otta sentrum	Boliger, næringsområde, vei	1	Sel kommune	NVE					Er i gang
Lora (A) Rutiner og gjennomføring av tømning av terskler	Dyrka mark	3	Grunneier, Lesja kommune	NVE, kommune					Driftsplan i henhold til gjeldende reguleringsplan bør utarbeides
Lågen gjennom Lesja (B1) Etablere masseavlagringsdammer i to tilløpsbekker til Lågen. Opprensning av kanalene.	Dyrka mark	3	Lesja kommune	NVE					Krever reguleringsplan
Hjellåi (D) Terskeldam/ masseavlagringsdam, ev. skifte ut kulvert	Boliger, vei og jernbane	1	Bane NOR/Vegvesen (OFK)	NVE, kommune,					Viktig tiltak. Bør startes umiddelbart. Vannstandsmåler med varsling bør etableres fram til øvrige tiltak er gjennomført.
Einbugga (E) Fast masseuttak på oversiden av lokalvegen, i tillegg ta ut masse ved behov oppstrøms Fredheim helsehus	Boliger, vei og helseinstitusjon	1	Dovre kommune	NVE					Vurder reguleringsplan
Ilka (F) Etablere et fast masseuttak i nedre deler av Ilka. Reparere flomsikring	Boliger	1	Dovre kommune	NVE					Vurder reguleringsplan
Tundre/Åstri (G) Masseavlagringsdam	Boliger, dyrka mark	1	Skjåk kommune	NVE					Vurder reguleringsplan
Skjøle (H) Fast masseuttaksområde	Infrastruktur (vei)	2	Skjåk kommune	Vegvesen					Vurder reguleringsplan
Finna (J) Fast masseuttaksområde	Boliger, annen bebyggelse, infrastruktur	1	Vågå kommune	NVE					Krever reguleringsplan

Sjoa (K) Etablere to faste masseuttaksområder	Infrastruktur, dyrka mark	2	Sel kommune						Krever reguleringsplan. Kan bidra til at sikringsarbeid som er gjennomført i 2017 vil stå lenger.
Frya (N) Etablere et fast masseuttaksområde	Vannverk, dyrka mark	2	Ringebu og Sør-Fron kommune	Grunneiere, Frya næringspark					Reguleringsplanarbeid startet i 2017, Masseuttaksområdet bør være ferdig etablert i 2019
Jøra (P) Etablere tre faste masseuttaksområder	Dyrka mark (boliger)	3	Gausdal kommune	NVE					Vurder reguleringsplan
Dørja (O) Masseavlagringsdam	Boliger, næringsområder og vei	1	Gausdal kommune	NVE					Krever reguleringsplan
Augga Masseuttaksområde og masseavlagringsdammer	Dyrka mark	3	Gausdal kommune	Grunneiere					Vurder reguleringsplan
Gausa Masseavlagringsdammer og faste uttaksområder	Dyrka mark, naturverdier	2	Gausdal kommune	NVE					Krever reguleringsplan

Flomvoller

Beskrivelse av tiltak	Sikrer	Prioritering	Ansvar for initiering	Medansvar/interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Jørstadvollene sør (tiltak 2a/3b) En flomvoll vil sikre dyrkamark. Flomvollen bør trekkes så langt inn at den bevarer et bredt område med naturlig vegetasjon langs elvekanten	Dyrka mark	3	Lillehammer kommune	Grunneiere					
Jorekstad (12 d) Etablere flomvoll i jordekanten langs Gausa. Vil sikre bolighus, Jorekstad idrettsanlegg og dyrkamark samtidig som	Boliger, idrettsanlegg, dyrka mark	1	Lillehammer kommune	NVE (Vegvesen)					Bør sees i sammenheng med ny E6 forbi Lillehammer, og evt erstatningsområde for Lågendelta naturreservat

en ivaretar flommarksskogen langs Gausa.									
Kvitfjell (Stande/Mæhlum) (18 a/19) Heve flomvollen slik at den sikrer dyrkamarka også ved større flommer. Bør kombineres med åpning av flomløpet på innsiden ved normalvannføring. Bør etableres en lukkemekanisme som stenger løpet ved flom.	Dyrka mark	3	Ringebu kommune	Kommune					

Andre fysiske tiltak

Beskrivelse av tiltak	Sikrer	Prioritering	Ansvar for initiering	Medansvar/interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Lågen gjennom Lesja (B2) Opprette flomløp forbi Hattrem bru	Dyrka mark	3	Lesja kommune						Det må utføres en hydraulisk beregning for å se om tiltaket har noen effekt. Må sees i sammenheng med andre tiltak i Lesja (A og B1).
Tretten (15 c, d) Flomveistunnell ved Trettenstrykene	infrastruktur og dyrka mark	2	NVE	NVE					Vil kreve ytterligere utredninger før man kan ta et endelig standpunkt på om tiltakene skal gjennomføres.
Jora (C) Reparasjon av vannstyrende terskel	Vannverk, skogområder, dyrkamark	2	Dovre og Lesja kommune	NVE					
Tiltak i jordbruket for å redusere flomskader (sandinnblanding, profilering, grøfting og kanalisering)	Dyrka mark	3	Fylkesmannen	Kommunene					

Kompetansehevingstiltak

Beskrivelse av tiltak			Ansvar for initiering	Medansvar/ interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Arealplanlegging i flom- og skredutsatte områder			NVE	Fylkesmannen					
Bruk av flomvegskart i arealplanlegging og byggesaksbehandling			Fylkesmannen/ Kartverket	OFK					Oppfølging av kursene. Fokus på bestillerkompetanse
Driftsoppgaver/Teknisk etat			OFK	NVE, Vegvesen, Bane NOR, Kommunene					Oppfølgingsgruppe for planen har ansvar for initiering
Saksbehandling veibygging			OFK	NVE, Fylkesmannen, Mjøsen og Skogkurs					Tre fagdager og en feltdag holdt i Gudbrandsdalen 2016/17
Organisering av veilag - landbruket			Fylkesmannen	Mjøsen, Skogkurs, OFK, kommunene					Prosjekt igangsatt av Mjøsen skog/Fylkesmannen
Bygging og vedlikehold av veier med fokus på vannhåndtering - for entreprenører			OFK	NVE, OFK					For nye (VGO) og eksisterende entreprenører
Saksbehandling - tiltak i vassdrag - for kommuner			NVE	Fylkesmannen, OFK					
Planlegging av tiltak i vassdrag – hvordan ivareta flom, skred og miljøhensyn - for konsulenter, kommuner			NVE	Fylkesmannen, OFK					
Praktisk gjennomføring av tiltak i vassdrag - for entreprenører			NVE	OFK					For nye (VGO) og eksisterende entreprenører
Hensyn til flom og skred i skogbruket			Fylkesmannen	NVE, OFK, Mjøsen, Skogkurs, kommunene, NIBIO					

Forpliktende samarbeid

Beskrivelse av tiltak			Ansvar for initiering	Medansvar/ interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Etablere gruppe for oppfølging av planen			OFK	NVE, Fylkesmannen, SVV, Bane NOR, kommunene, organisasjoner					Svært viktig punkt for å sikre gjennomføring av tiltakene i planen.
Regionalt planforum			OFK	NVE, Fylkesmannen, SVV, Bane NOR, Kommunene					Det er ønskelig at planforum i større grad benyttes til saker som omhandler skred og flom.
Fagdager			OFK	NVE, Fylkesmannen, SVV, Bane NOR, Kommunene					
Etablere rutiner for å sikre helhetlig planlegging			OFK/gruppe for oppfølging av planen	NVE, Fylkesmannen, SVV, Bane NOR, Kommunene					

Målestasjoner og oppmålinger

Beskrivelse av tiltak			Ansvar for initiering	Medansvar/ interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Sedimentmålestasjon i Dørja			Gausdal kommune/ NVE	NVE					
Sedimentmålestasjon i Frya			Ringebu og Sør-Fron kommuner/ NVE	NVE					
Overvåking av erosjon i Tromsa			NVE/ Ringebu kommune	NVE, Kartverket					Behov for gjentatte lasermålinger
Etablering av faste profiler for oppmåling			NVE	NVE, Fylkesmannen, SVV, Bane NOR, Kommunene					
Vannføringsstasjoner			NVE/ gruppe for oppfølging av planen	NVE, GLB					
Nedbørsmålinger			NVE/ gruppe for oppfølging av planen	MET, Bane NOR, SVV					

Innspill til endrede rammebetingelser

Beskrivelse av tiltak			Ansvar for initiering	Medansvar/ interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Forslag til endringer i naturskadefondsordningen			Fylkesmannen						
Støtteordninger til flom- og skredsikring av dyrka mark			Fylkesmannen	NVE					
Differensiert skadeerstatning langs vassdrag			Fylkesmannen	Kommunene					
Avklaring av hvordan planbestemmelser bør utformes basert på skog- og skredfaglig kompetanse			Fylkesmannen	NVE					
Endring av Norsk PEFC Skogstandard for bedre å ivareta hensynet til erosjons- og rasfare			Fylkesmannen	Mjøsen, Skogkurs, NIBIO					
Økt bruk av vernskog som vern mot naturskader			Fylkesmannen	NVE, NGI, NIBIO					
Endring av forskrifter for verneområder der det er behov for skjøtsel av kantvegetasjon for å redusere flom- og skredskader			Fylkesmannen						

Utbedring av kunnskapsgrunnet

Beskrivelse av tiltak			Ansvar for initiering	Medansvar/ interessenter	2018	2019	2020	2021	Merknader
Fullføring av skaderegistrering og etablere system for registrering av nye skader			OFK						
2D-modeller			NVE	OFK					